

3. KESTÄVÄSTI KILPAILUKYKYINEN SUOMI

3.3 Osakeyhtiön velkojensuojan selventäminen ja suojajamenettelyiden helpottaminen

Käytettävissä olevan määrärahan yläraja: 120 000 €

Aikajänne: 4/2019 – 4/2020

Tietotarpeen tausta ja tarvekuvaus perusteluineen:

Nykyinen osakeyhtiölaki on ollut voimassa yli 12 vuotta. Yhtiöiden toimintaympäristö ja muu yhteiskunta ovat lain voimaantulon jälkeen muuttuneet olennaisesti mm. digitalisoinnin etenemisen, itsetyöllistämisen ja mikro- ja pienyritystoiminnan tarpeiden kehityksen sekä yritystoiminnan ja yritysrahoituksen kehityksen myötä. Myös yhtiölainsäädännöllä on merkitystä, kun yritykset päättävät sijoittautumisestaan ja sijoittajat sijoituksistaan globaalissa toimintaympäristössä. Tämän vuoksi Suomen yhtiölainsäädännön on oltava jatkuvasti hyvää kansainvälistä tasoa.

Digitalisoinnin etenemisen myötä taloushallinnon ja raportoinnin sekä näiden tietojen koneellisen käsiteltävyyden, ajantasaisuuden ja saatavuuden voidaan olettaa kehittyvän huomattavasti ja lisäävän mahdollisuuksia siihen, että vähemmistöosakkaiden ja velkojien suoja perustetaan nykyistä suuremmissa määrin yhtiön maksukykyyn ja tulevaisuudennäkymiin. Rahoituksen osalta huomattavaa on, että yritykset hajauttavat aiempaa enemmän rahoituslähteitään käyttäen perinteisen pankkirahoituksen ohella yhä enemmän erilaisia rahoitusinstrumentteja. Mikro- ja muun pk-yritystoiminnan tarpeiden parempi huomioon ottaminen osakeyhtiölaissa (OYL) edellyttää säännösten virtaviivaistamista ja sujuvoittamista.

Oikeusministeriössä laadittiin vuonna 2015 osakeyhtiölakia koskeva [arviomuistio](#), jossa muun muassa yhtiön varojenjakoa, velkojansuojajamenettelyä ja purkamista koskevien säännösten toimivuutta ja muutostarpeita arvioitiin edellä mainittujen kehityssuuntien osalta. Arviomuistiosta järjestettiin lausuntokierros (ks. [lausuntoyhteen veto](#))

Laajaakin kannatusta saaneiden arviomuistion muutosehdotusten toteuttaminen edellyttää sellaista riittävän perusteellista ja kattavaa selvitystä, jota ei toistaiseksi ole ollut saatavilla.

Tutkimuskysymykset:

- **Maksukykytesti:**

Kuinka yleisiä OYL-arviomuistiossa esitetyt maksukykytestin tulkintaan liittyvät epäselvyydet ovat käytännössä ja mikä on näiden epäselvyyksien merkitys?

- Epäselvyyksien yleisyyttä on selvitettävä ainakin seuraavien seikkojen osalta: maksukykyyn arviointiajankohta, arvioinnissa huomioon otettavat seikat ja niiden dokumentointi sekä varojenjaon edellytyksenä olevan maksukykytestin suhde maksukyvyttömyyslainsäädäntöön.
- Mainittujen epäselvyyksien merkitystä on arvioitava ainakin erilaisten, esimerkiksi eri kokoisten ja erilaisilla rahoitusmalleilla toimivien, yhtiöiden ja niiden sidosryhmien kannalta. Näitä sidosryhmiä ovat ainakin yhtiön johto, enemmistö- ja vähemmistöosakkaat ja erilaiset velkojat.
- Miten ja minkälaista maksukykytestiä sovelletaan keskeisissä verrokkimaissa yksityisiin ja julkisiin osakeyhtiöihin? Mihin lainsäädäntöön maksukykytesti

perustuu? (Esimerkiksi yhtiölainsäädäntö, kirjanpito/tilinpäätöslainsäädäntö ja maksukyvyttömyyslainsäädäntö.)

- Mitä muita varojenjaon edellytyksiä on käytössä keskeisissä verrokkimaissa? Minkälaisia soveltamiskäytäntöjä yhtiöt ovat omaksuneet OYL:n tulkintaan liittyviin epäselvyyksiin vastaamiseksi? Miten taloushallinnon ja -raportoinnin digitalisointi ja koneluettava data sekä vastaavat muutokset vaikuttavat maksukykytestin käytännön toteutukseen ja kehitysmahdollisuuksiin? Mitä ehdotuksia maksukykytestin selventämiseksi on esitetty ja minkä suuntaisia ja kuinka merkittäviä vaikutuksia mahdollisilla maksukykytestiä koskevilla lainmuutoksilla voidaan arvioida olevan? Miten maksukykytestistä on säädetty ja minkälaisia soveltamiskäytäntöjä on keskeisissä verrokkimaissa (ottaen huomioon erityisesti uusimmat kansainväliset käytännöt)?
- **Tasetesti:** Miten tasetesti käytännössä toteutetaan ja dokumentoidaan erilaisissa yhtiöissä ja mikä on sen käytännön merkitys varojenjaossa erilaisten (esimerkiksi erikokoisten ja eri toimialoilla toimivien) yhtiöiden ja niiden eri sidosryhmien kannalta? Mikä on tasetestin merkitys, jos maksukykyyn arvioinnin merkitystä varojenjaossa korostetaan? Miten taloushallinnon ja -raportoinnin digitalisointi ja esimerkiksi koneluettava data tulisi ottaa huomioon tasetestin osalta? Sovelletaanko tasetestiä yksityisiin yhtiöihin keskeisissä verrokkimaissa?
- **Velkojensuojamenettely:** Onko velkojensuojamenettelyssä havaittu muitakin kuin jo arviomuistiossa mainittuja menettelyn keston ja kustannuksiin liittyviä ongelmia tai epäselvyyksiä, jotka tulisi ratkaista? Miten velkojensuojamenettelystä on säädetty ja minkälaisia soveltamiskäytäntöjä on keskeisissä verrokkimaissa (ottaen huomioon erityisesti uusimmat kansainväliset käytännöt)? Miten velkojensuojamenettelyn kehittämisessä voidaan ottaa huomioon digitalisoinnin, ison datan ja yritystoiminnan muutoksen tulevaisuudennäkymät? Onko tarkoituksenmukaista soveltaa yhdenmukaista velkojensuojamenettelyä kaikkiin OYL:ssa tarkoitettuihin tilanteisiin?
- **Kevennetty purkumenettely:** Minkälainen vaikutus kevennetyn purkumenettelyn käyttöönotolla olisi mikro- ja pk-yrityksille (esimerkiksi kustannukset, aika) ja niiden sidosryhmille (erityisesti velkojensuoja)? Miten purkumenettelyn kehittämisessä voidaan ottaa huomioon mm. digitalisoinnin ja ison datan tulevaisuudennäkymät? Onko keskeisissä verrokkimaissa säännöksiä kevennetystä purkumenettelystä? Jos on, minkälaisia kokemukset soveltamisesta ovat?

Selvityksen toteutus pitää sisällään tutkimuskysymyksiä koskevan lainsäädännön ja esitöiden, kirjallisuuden ja oikeuskäytännön koostamisen ja raportoinnin tutkimuksen kannalta tarvittavassa laajuudessa. Lisäksi selvityksen toteutukseen liittyy yrityksille, niiden sidosryhmille ja palveluntarjoajille, viranomaisille ja tutkijoille suunnattuja kyselyjä tai em. tahojen haastatteluja. Kaikkien tutkimuskysymysten kannalta tärkeää on kansainvälisten käytäntöjen, tietojen ja trendien kerääminen ja arviointi. Nykytilan selvittämiseksi ja mahdollisten lainsäädäntömuutosten vaikutusten alustavaksi arvioimiseksi hankkeessa on tarpeen kartoittaa ja yhdistellä myös yhtiökenttää koskevia tilastotietoja.

Yhteydet hallitusohjelman toimeenpanosuunnitelmaan, valtioneuvoston strategioihin ja muuhun selvitys- ja tutkimustoimintaan:

Selvitys liittyy hallitusohjelman toteutuksen 1. kärkihankkeen teemaan kilpailukyvyn vahvistamisesta elinkeinoelämän ja yrittäjyyden edellytyksiä parantamalla.

Raportointi:

Suomenkielinen loppuraportti